

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ з ІСТОРІЇ у 5-9 класах НУШ

Компетенції та вміння: предметна, хронологічна, просторова, інформаційна, аксіологічна; україноцентрична; вміння критично мислити, вміння аналізувати, порівнювати, узагальнювати, оцінювати, проявляти толерантність; співвідносити себе з українською нацією, розуміти тяглість української державності та власної ролі в розбудові суспільства; синхронізувати історичні події з глобальними процесами; застосовувати усі вміння та навички впродовж життя.

Рівень (Бали)	Когнітивні процеси (знання, розуміння, відтворення, застосування, аналіз, узагальнення, створення та перенесення знань)	Навчальна діяльність (практичні вміння, робота з джерелами, дослідницька робота, проблемні творчі завдання)	Рівень самостійності (планування, вибір способів діяльності, контроль, самооцінювання та корекція результатів навчання)	Комунікація та взаємодія (аргументація, дискусія, співпраця, представлення результатів, толерантність)	Частота вияву вмінь (стабільна чи регулярна системність, епізодичність, регулярна, перегляд умінь у новій ситуації)
Початковий (1–3 бали)	Впізнає та фрагментарно відтворює базові елементи: окремі історичні дати, час, персоналії, історичні карти або терміни без розуміння системного контексту і часто за допомогою вчителя.	Виконує найпростіші дії лише за зразком, готовим шаблоном або безпосередньою вказівкою вчителя; знає базові терміни, дати, може виділити головне.	Потребує постійного супроводу , покрокових інструкцій, підказок і значної допомоги вчителя на кожному етапі роботи; часто підлаштовується під роботу класу.	Вступає в діалог лише за спонуканням. Спілкується на рівні однослівних відповідей («так/ні»), не аргументує свої думки під час групової роботи, відповідає тільки за вимогою вчителя, усвідомлено пасивно слідкує за дискусією.	Історичні вміння та знання виявляє епізодично, інколи та виключно за умови сторонньої підтримки, без власної ініціативи; вміє співвідносити події з картою на рівні простих вимог підручника.
Середній (4–6 бали)	Розуміє та відтворює загальний зміст історичного матеріалу; розрізняє причини та наслідки подій за явними (очевидними) ознаками за допомогою запитань; визначає століття за роком, в історичній карті орієнтується на рівні відтворення, усвідомлює позицію громадянина та патріота своєї держави.	Виконує типові завдання за алгоритмом: локалізує події на карті за інструкцією, знаходить явні факти в історичному джерелі за запитаннями; називає базові історичні факти, переказує текст підручника, виокремлює причини подій.	Працює за інструкцією , періодично звертаючись за допомогою для формулювання проміжних висновків чи уточнення деталей; часто проявляє зацікавленість на певних етапах уроку, висловлює прості оціночні судження.	Бере участь в обговоренні , відповідає на прості питання по суті теми, висловлює базове ставлення до історичних діячів, подій, фактів, без глибокого обґрунтування (на рівні відтворення); проявляє повагу до інших, толерантність щодо протилежних переконань та суджень.	Проявляє історичні вміння час від часу (ситуативно) , здебільшого під час роботи з добре знайомими, типовими завданнями, вміє локалізувати історичні події в просторі і часі, провести паралелі між подіями в Україні та світі.

Достатній (7–9 бали)	Аналізує, порівнює та систематизує історичну інформацію, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; критично оцінює, аргументує своє ставлення до історичних подій, достовірності історичних джерел; демонструє належність до української нації та аналізує тяглість української державності.	Застосовує знання у стандартних ситуаціях: самостійно зіставляє карту і текст; аналізує декілька текстових джерел, визначає тривалість, послідовність, синхронність подій, аналізує територіальні зміни на карті; класифікує історичні явища та співвідносить з доленосними подіями в світі.	Виявляє автономність у роботі, виконує завдання без стороннього контролю, звертається до вчителя лише у разі підвищеної складності завдання, інколи ініціює обговорення проблемних завдань (які викликають зацікавленість); проявляє здатність до аргументованого захисту власної думки.	Аргументовано висловлює думку, активно взаємодіє в команді, толерантно дискутує, презентує результати власного чи групового дослідження, проявляє інтерес і долучається до роботи протягом уроку; поважає людську гідність, переконливо демонструє власний патріотизм.	Сформовані вміння та навички демонструє стабільно, у більшості випадків під час самостійної чи колективної роботи на уроці; вміє презентувати результати у вигляді роботи з джерелами, схемами, таблицями, інфографіками тощо.
Високий (10–12 балів)	Синтезує, оцінює, обґрунтовує власну позицію, робить узагальнення, розв'язує історичні проблеми та виявляє приховані контексти/упередження в джерелах; критично оцінює достовірність історичних подій; застосовує знання для визначення уроків історії в розвитку держави, світу; прогнозує наслідки; обґрунтовує здобутки українського державотворення та ролі патріотизму, героїзму у визвольній боротьбі. Порівнює, синхронізує події історії України з глобальними процесами в світі.	Творчо застосовує знання у нових ситуаціях: проводить мінідослідження, знає періодизацію історичних епох в поєднанні з картою; розробляє історичні науково-дослідницькі проекти, прогнозує наслідки суспільних процесів, бере участь в історичних конкурсах, олімпіадах; досліджує суперечливі питання становлення української державності, подвиги Героїв визвольних змагань та сучасної російсько-української війни.	Повна самостійність та саморегуляція: самостійно визначає мету, планує роботу з джерелами; критично оцінює та коригує власну навчальну діяльність; систематично проявляє шляхом власної ініціативи обговорення важливих завдань протягом уроку; усвідомлює та проявляє позицію сучасного громадянина України.	Ефективно координує взаємодію, виступає лідером чи конструктивним учасником дискусій, чітко й переконливо доводить власну громадянську позицію, проявляє ініціативу у співпраці між учасниками навчально-виховного процесу; самостійно сплановує мінідослідження, виявляє маніпуляцію в медіапросторі, аргументовано протистоїть імперським наративам, відстоюючи власні переконливі судження.	Демонструє історичні компетентності систематично, впевнено та творчо, незалежно від складності чи новизни навчальної ситуації, демонструє варіанти застосування знань не тільки на уроці, а й в повсякденному житті (“Наука для життя”); практично демонструє власну роль у розбудові громадянського суспільства, враховуючи виклики глобального світу.